

Verlag vierde bijeenkomst van de gespreksgroep Omwonenden 'Wind voor Buren' 16 februari 2021

Toelichting gebruikte symbolen in verslag:

V: Vraag

A: Antwoord

O: Opmerking

19.15 Inloggen in de Teams vergadering

19.30 Start 4^e bijeenkomst gespreksgroep Omwonenden

Niels heet iedereen welkom om stipt 19.30 uur. Niels deelt mee welke leden niet aanwezig zijn. Er zijn vier leden die niet deelnemen zolang deze digitale vorm van bijeenkomsten aan de orde is. Vijf andere leden blijken niet aan deze digitale bijeenkomst deel te nemen; de redenen daarvoor zijn niet bekend omdat zij zich niet hadden afgemeld. Na inventarisatie blijkt dat er 13 deelnemers aanwezig waren. Daarnaast zijn er tien toehoorders aanwezig.

19.30 – 19.50 Opening, ruimte voor inbreng toehoorders, mededelingen (o.a. financiële participatie, binnengekomen verzoek delen namen met leden gespreksgroep) en vaststellen verslag 3^e bijeenkomst van 20-10-2020

Er zijn geen toehoorders die willen inspreken.

Verzoek van mevr Krabbenbos:

Mevrouw Krabbenbos heeft aangegeven graag een lijst met namen van alle deelnemers te willen zodat informatie onderling makkelijk uitgewisseld kan worden. Mevrouw Krabbenbos heeft aangegeven niet aan de digitale bijeenkomsten te willen deelnemen. Wat betreft haar verzoek zullen wij (als procesbegeleiders) aan alle leden van de gespreksgroep per mail vragen of u daaraan mee wil werken en uw naam en mailadres voor deze onderlinge groep beschikbaar wil stellen. De gegevens van degenen die ons per mail laten weten daar mee in te stemmen, zullen we dan doorgeven aan mevr. Krabbenbos. Hierover volgt dus binnenkort via de mail meer informatie.

Mededeling financiële participatie:

Buren Energie is een coöperatie. Het idee is dat Buren Energie een van de twee molens gaat exploiteren en dan kan men daarin participeren. Wanneer men lid wordt van de coöperatie kan men meepraten over hoe precies de financiële participatie vorm moet krijgen. Wanneer mensen hiervoor interesse hebben kunnen ze het beste contact opnemen met Buren Energie. Deze partij verzorgt verder de praktische afhandeling hiervan.

V: Wie zitten er in de coöperatie?

A (Joris): Daar zitten mensen in die meedenken over financiële participatie. Het idee is dat iedereen in Borne kan profiteren van de winst van de molen (ook huurders bijvoorbeeld).

V: Zitten er ook mensen in die last ondervinden van die molens?

A: Iedereen is welkom om zich aan te sluiten. Iedereen heeft daar dezelfde stem. Het maakt niet uit waar je woont. Je kunt er gewoon over meepraten. Het is nog onzeker of de windturbine er komt.

O: U bent bezig hinder te verzorgen voor omwonenden.

A (Niels): Iedereen is vrij om deel te nemen of niet. Indien er nog verdere vragen zijn over dit onderwerp kan direct met Buren Energie contact worden opgenomen (burenenergie2020@gmail.com).

Bespreken verslag vorige bijeenkomst:

V: Deel van het verslag gaat over draagvlak. Het is me onduidelijk of dat een speciale sessie wordt, komt dat nog op een agenda? We moeten beslissen of het nog besproken wordt of dat het afgerond is.

A (Niels): Over participatie en draagvlak is al eens gesproken, het is geagendeerd geweest. We zullen er op toezien dat jullie alle informatie krijgen die nodig is voor goede oordeelsvorming. Aan het eind van de rit kan het oordeel zijn: ik ben tegen, ook na het zien van de onderzoeksresultaten. Het kan ook zijn dat de onderzoeken tot een ander standpunt leiden. Daar is dit proces op gericht. Als door dit proces het draagvlak groter wordt, is dat mooi, maar geen doel van ons. Als dat niet zo is dan is dat ook een uitkomst. We willen dat het proces ordentelijk verloopt en goed georganiseerd is.

V: De groep zoals die nu is zal niet leiden tot een eenduidig antwoord over voor of tegen de windturbines. Het is belangrijk te laten zien dat mensen erg teleurgesteld waren over hoe het gegaan is. Het is belangrijk dat er een document komt met hoe het onderwerp draagvlak is besproken.

A (Niels): We maken een verslag van dit proces. Dat zullen we met jullie delen om te vragen of dit een waarheidsgetrouwe weerspiegeling is van wat er tijdens het proces gebeurd is. Aan de hand van jullie feedback hierop ronden we dat document dan af. Jullie inbreng hierop wordt zeer gewaardeerd. Die zullen we betrekken bij de definitieve verslaglegging.

V: Het is nog onduidelijk wat het draagvlak nu precies is. Er is al eens een enquête geweest waaruit blijkt dat het merendeel tegen is. Wat gaan we daar nu mee doen? Gaan we nog een enquête houden om te kijken wat mensen vinden? Of gaan we vaststellen dat we alleen draagvlak besproken hebben?

A (Niels): Iedereen heeft de mogelijkheid gehad aan dit proces deel te nemen. Alle mensen die zich gemeld hebben, konden deelnemen. Aan de hand daarvan is deze gespreksgroep opgericht. Alle leden krijgen inzicht in de onderzoeksstappen en kunnen volgen wat uitgezocht wordt. Vragen die leven, worden beantwoord. Dit is hoe het proces verloopt en daar hebben we afspraken over gemaakt. Graag zou ik nu verder ingegaan op het inhoudelijke deel.

O: Ik vind het jammer dat het nu weer over draagvlak gaat. Het gaat hier over hernieuwbare energie. Klimaatverandering is gewoon een belangrijk onderwerp. Het lijkt nu alleen over draagvlak te gaan terwijl het juist over hernieuwbare energie moet gaan in dit gesprek. We moeten meer doen om klimaatverandering tegen te gaan.

Reactie op bovenstaande opmerking: Begrijp mij niet verkeerd, ik ben voor duurzame energie maar niet middels deze windturbines. Ik ben het niet eens met het *hoe* waarop we nu duurzame energie gaan maken.

O: Ik zal een lijstje maken met informatie over mensen die nabij windturbines wonen. Deze wil ik graag gedeeld hebben met alle andere leden van de gespreksgroep.

A (Niels): Dat is prima. Elza zal dit verzorgen als u dat naar ons mailt.

O: Ik heb na de vorige gespreksgroep buiten de vergadering een discussie gehad over geluid met volgens mij iemand van Pure Energie n.a.v. het item van EenVandaag. Ik vind dat het onduidelijk is wat er precies in het model voor het geluidsonderzoek is meegenomen. Ik wil graag dat in het verslag iets komt over hoe het model voor geluid in elkaar zit.

A: We zullen dat in dit verslag meenemen. Dat kan niet in het verslag van vorige keer omdat dit buiten de vergadering om is gegaan. We nemen het in deze versie mee. In de bijlage bij dit verslag treft u nu die informatie aan.

Verder geen inhoudelijke opmerkingen, verslag van de 3^e bijeenkomst is vastgesteld

**19.50 – 20.40 Presentatie van de onderzoeksresultaten slagschaduw (10
minuten, door Jaap Wisse) en bespreking daarvan (40
minuten)**

De presentatie van de onderzoeksresultaten zijn te vinden op de website van de initiatiefnemers: <https://windvoorburen.nl/stand-van-zaken/informatie/>

O (Frank): Vanmiddag is er een document met vragen en met analyses over slagschaduw c.a. van de heer Reef binnengekomen. Deze documenten zullen aan de initiatiefnemers ter beantwoording worden voorgelegd. De heer Reef kan uiteraard nu vanavond ook al vragen stellen uiteraard.

Vragen m.b.t. slagschaduwonderzoek:

V: Wanneer is er sprake van slagschaduw op mijn perceel? Wanneer telt het? Valt een tuin hier ook onder?

A (Jaap): De regelgeving gaat over de gevoelige objecten. Dat betekent het pand en de gevelvlakken waar ramen zitten. Daar ziet de regelgeving op. De tuin telt niet mee in de regelgeving.

O: Dan zorgen jullie dus voor extra hinder.

Naschrift op verzoek van initiatiefnemers:

Op pagina 11 van het slagschaduwonderzoek is informatie opgenomen over de slagschaduw in de tuinen. Onder de tabel op die pagina staat letterlijk: "N.B. Voor deze woningen is de hoeveelheid slagschaduw op de gevel berekend. De duur van slagschaduw in tuinen zal ongeveer overeen komen met de slagschaduwduur op de gevels. In tuinen wordt slagschaduw doorgaans als minder hinderlijk ervaren." De initiatiefnemers geven aan dat zij Bosch & van Rijn expliciet hebben gevraagd hierover een uitspraak te doen, omdat deze zorg over slagschaduw in de tuinen eerder

door omwonenden is aangedragen.

V: Ik zag net een slagschaduwkalender van een specifiek adres. Is er ook een kalender voor alle adressen bij elkaar voor de hogere windturbines? Is het rendabel als je alle adressen bij elkaar optelt?

A (Matthijs): In het slagschaduwonderzoek vanaf pagina 568 staan er van ruim 20 adressen (zelfde als in geluidsonderzoek) een slagschaduwkalender. Hierbij is uitgegaan van de bovenkant van de bandbreedte en de zuidelijke positie van de westelijke windturbine. Wanneer we een slagschaduwkalender maken van alle adressen in de omgeving wordt het onduidelijk (één grote kleurplaat). We kunnen per adres inzichtelijk maken wat er voor slagschaduw te verwachten is. Mocht u dat willen weten, dan graag een mail naar de initiatiefnemers om dit verder te organiseren.

A(Jaap): We hebben uitgerekend hoe vaak de turbine stil moet staan om aan de norm te voldoen. Door de ligging van de woningen ten opzichte van elkaar blijkt dat wanneer de turbine voor één woning moet stilstaan deze ook stilstaat voor andere woningen in de omgeving, met name woningen achter de woning waarvoor de windmolens stilstaan.

O (Frank): Wanneer leden voor een precies adres willen zien wat er qua slagschaduw geldt, kunnen ze het beste contact opnemen met de initiatiefnemers.

V: Elk object wordt maar voor 5 uur en 40 minuten per jaar ongeveer belast. Er komt een sensor als ik het goed heb begrepen. Hoe weet die sensor dat die grens is bereikt? En er komt dus sowieso niet meer dan 5 uur en 40 minuten per jaar slagschaduw?

A(Jaap): In het systeem van de windmolen worden onder andere alle adressen ingevoerd. Zo weet de windmolen waar deze staan. Het is bekend in welke positie de zon staat gedurende het jaar en of er dus slagschaduw op een bepaald adres kan worden veroorzaakt. Het systeem houdt bij hoeveel slagschaduw wordt veroorzaakt op dat adres. Als de grens van 5 uur en 40 minuten per jaar is bereikt en de sensor ziet dat de zon schijnt, dan wordt de windmolen stilgezet om verdere slagschaduw te voorkomen.

V: Zie je daarom windmolens soms stilstaan? Is dat vanwege slagschaduw?

A(Jaap): Ja, dat kan daar de oorzaak van zijn. Het kan bijvoorbeeld ook vanwege onderhoud zijn.

V: Jullie kunnen een plaatje maken van alle slagschaduw voor alle woningen toch? Is er een kaart waar überhaupt slagschaduw kan optreden?

A(Jaap): Dat is de vlinder zoals die in de presentatie van het slagschaduwonderzoek is weergegeven. We kunnen een kaart maken die begint met 0 uren slagschaduw contour en dan kan je daarna voor elk interval kiezen om te zien welke contour dat oplevert. Daarbij wordt ervan uitgegaan dat er nergens objecten staan die zicht op slagschaduw kunnen verminderen en dat is zonder de stilstandsvoorziening. Of u last heeft van de windturbine is een persoonlijke beleving.

O: Wij hebben hier last van, u niet, u alleen in de financiering.

A (Jaap): We zullen een dergelijke kaart maken. Dat wordt een schetsmatige kaart en kan niet op de millimeter geïnterpreteerd worden. We zullen in een begeleidende mail toelichten hoe die kaart in elkaar zit.

V: Maakt het voor slagschaduw uit of het op de zijgevel of voorgevel valt? En of je ramen hebt in de gevel?

A(Jaap): Er wordt bij het invoeren van gevoelige objecten o.b.v. het BAG register vormen van de gevel in het model gezet. Alle vlakken waar ramen in zitten en waar schaduw op kan vallen worden meegenomen. Dan maakt het dus niet uit of het een zijgevel of voorgevel is. Er is ook geen onderscheid tussen de grootte van de raampartij.

V: Technische vraag aan meneer Wisse, uit interesse: stel, we zouden wonen op 38 graden noorderbreedte. Maakt dat uit voor slagschaduwduur?

A(Jaap): De zonnebanen verschillen per breedtegraad en dat zorgt ook voor mogelijke veranderingen in slagschaduw. Hoe dat precies zit kan ik u nu niet vertellen.

V (Frank): Zit er qua slagschaduw enige ruimte bij initiatiefnemers om bijvoorbeeld meer stilstand te regelen?

A (Matthijs): We denken dat het mogelijk is maar hier zijn we nog intern over aan het overleggen. Graag kom ik hier later op terug. Zorgen over hinder nemen we serieus en we willen graag kijken of er mogelijkheden zijn om hier ruimte aan te bieden. We komen hier in bijeenkomst 5 of 6 op terug. Wel is van belang dat het voor ons een afweging is. We moeten nog een heel traject door voordat we weten of de windmolens er komen. Elke extra verplichting die we aangaan zoals extra stilstand, vormt in potentie een risico voor het project. Daar moeten wij ook rekening mee houden.

O: Ik hoor Matthijs net het woord hinder gebruiken. Kun je daar iets meer over zeggen? Wat valt voor jullie onder hinder?

A (Matthijs): Dat de windturbines er staan en dat je er last van kan hebben. Regelgeving is ingesteld om hinder te beperken maar dat zal nooit hinder helemaal wegnemen. Hoe je hinder ervaart is ook persoonlijk. We weten uit onze eerdere projecten dat slagschaduw hinderlijk kan zijn. We hebben nooit gezegd dat de turbines geen hinder veroorzaken. In hoeverre dit het geval is, dat is de vraag en daarover gaan we graag in gesprek.

O: Als je die visie projecteert op het onderwerp geluid kunnen we het over hinder hebben zonder over dB's te praten. Als dat kan, zou dat fijn zijn. Zonder de grens van 45 dB. Voor mij is het, zodra je het kan horen, hinderlijk.

V: In hoeverre wordt er rekening gehouden met reliëf en obstakels voor het bepalen van slagschaduw?

A: De berekeningen vinden o.b.v. vlakjes plaats. Hoe kleiner het vlakje, hoe scherper het lijntje. Er zitten geen obstakels en reliëf in het model. Er wordt gekeken alsof elk object helemaal vrij staat. Er staan geen objecten in die slagschaduw kunnen blokkeren.

V: We zagen het plaatje waarbij de slagschaduw net over Borne heen valt. Indien de windturbine meer richting het bos wordt geplaatst, kan dan de slagschaduw in Borne worden weggenomen?

A(Jaap): Deze vlinder hoort bij de positie van de windturbines. Je kunt zelf de verschuiving maken: als je de turbine 50 meter naar beneden plaatst, wordt de slagschaduw contour ook 50 meter naar beneden geplaatst. Het zou kunnen afnemen, dat klopt. Belangrijk hierbij is dat de huidige contour laat zien waar 5 uur en 40 minuten slagschaduw ontstaat als er geen stilstandsvoorziening actief is. Als die lijn net buiten Borne ligt, betekent het niet dat Borne geen slagschaduw zal merken. Het

wordt dan wel minder.

O: Ik dacht dat het misschien zou helpen als een kleine aanpassing gedaan kan worden, aangezien het maar om een klein stukje gaat wat over Borne heen valt.

O: Als je de turbine verschuift, verschuift de contour mee.

O: Verschuiving van de windmolen naar het bos zal een andere partij niet leuk vinden...

Procesbegeleider Frank vat de toezeggingen samen:

- deelnemers die dat wensen kunnen voor een specifiek adres de te verwachten slagschaduw opvragen; contact opnemen met de initiatiefnemers via info@windvoorburen.nl)
- de initiatiefnemers zullen een schetsmatige kaart met toelichting maken waar slagschaduw (vanaf 0) op kan treden; deze komt beschikbaar voor de deelnemers
- de initiatiefnemers zullen in een van de volgende bijeenkomsten laten zien waar er eventuele ruimte zit om de hinder door slagschaduw te verminderen door 'lager' te gaan zitten dan het wettelijk maximum.
- de vragen en gegevens van de heer Reef worden door de procesbegeleiders doorgestuurd en ter beantwoording voorgelegd aan de initiatiefnemers

20.40 – 20.45 Pauze (niet uitloggen uit Teams vergadering)

20.45 – 21.15 Presentatie onderzoeksresultaten externe veiligheid (10 minuten, door Jaap Wisse) en bespreking daarvan (20 minuten)

De presentatie van de onderzoeksresultaten zijn te vinden op de website van de initiatiefnemers: <https://windvoorburen.nl/stand-van-zaken/informatie/>

Vragen m.b.t. onderzoek externe veiligheid:

V: Hoort er bij veiligheid ook veiligheidsgevolgen? Een van de leden van deze groep heeft vragen gesteld over gevaren voor luchtvaart? Hoort dat hier ook onder?

A (Matthijs): Voor radarverstoring is door TNO gekeken of de turbines effect hebben op de radars. Dat veiligheidsaspect voor luchtvaart heeft in andere toetsing plaatsgevonden. Dat onderzoek is al uitgevoerd en dat is gedeeld met de groep. Uit dat onderzoek blijkt dat er geen significante radarverstoring is.

A (Niels): Via een link in de mail van de initiatiefnemers van 11 februari is hier meer informatie over te vinden.

O: Graag wil ik meer informatie over de rondjes die je in de powerpoint ziet. Hoe komt het dat het risico zo mooi rond is? We hebben hier vaak zuidwesten wind, heeft dat geen effect?

A (Jaap): Er zijn verschillende rekenmethodes toegestaan. De geabstraheerde versie heeft ruimere contouren dan de gedetailleerde methoden. Die geabstraheerde methode is hier toegepast. Dit is dus de meest ruime contour.

A (Matthijs): Het model is grofmaziger. Als je de windrichting wel mee zou nemen, dan val je alsnog binnen deze contouren.

V: Voor de scouting zijn meerdere opties nog mogelijk. Wordt dit nog uitgezocht en teruggekoppeld?

A (Matthijs): Die verdiepingsslag moet nog worden gemaakt. Dat vereist nog afstemming met bevoegd gezag.

A (Jelle): De situatie met de scouting is ook nog sterk afhankelijk van positie van de windturbine en hoogte.

V: Hoe zit het met het problemen van vet dat uit windturbines komt en rondgeslingerd wordt? Dit zorgt voor milieubelasting, wordt hier naar gekeken?

A (Jaap): Daar moet ik het antwoord op schuldig blijven.

A (Matthijs): Dat is ons niet bekend, ondanks de tientallen windmolens die wij als Pure Energie beheren.

O: Is een veelvoorkomend probleem wat ruim bekend is in de industrie. Er is op dit moment nog geen goede oplossing hiervoor. Graag lever ik hiervoor informatie aan indien gewenst.

O (Frank): Wellicht goed hier toch naar te kijken aangezien het een geluid van de groep is.

Procesbegeleider Frank vat de toezeggingen samen:

- de veiligheidsrisico's voor de scouting vergen nader onderzoek en overleg; de initiatiefnemers zijn hier mee bezig; als er meer over bekend is bij de initiatiefnemers zal de groep geïnformeerd worden
- de bestaande buisleiding ligt binnen de adviesafstand. Er is verdiepend onderzoek gaande om preciezer te kunnen bepalen of en hoe dan voldaan kan worden aan de veiligheidsbepalingen; als er meer over bekend is bij de initiatiefnemers zal de groep geïnformeerd worden
- onderzoek naar mogelijke radarverstoringen (defensie en luchtvaart) is uitgevoerd en levert geen belemmering op voor het plan van de initiatiefnemers; de onderzoeksresultaten zijn al eerder beschikbaar gesteld aan de groep bij mail van 11 februari jl.

21.15 – 21.20 Agenda en vooruitkijken op volgende bijeenkomsten op 23 maart 2021, 28 april 2021 en 25 mei 2021 (afsluitende bijeenkomst)

V: Ik wil graag nog antwoord op mijn vragen zoals ik die heb gesteld in de mail. Zelf heb ik ook gerekend en die uitkomsten lijken overeen te komen met het slagschaduwonderzoek. Ik zou graag willen weten welke correctiefactoren zijn toegepast in het WindPro programma.

A (Niels): Deel je vraag graag via de mail. Dan zorgen we dat die vraag beantwoord wordt door initiatiefnemers.

A (Jaap): in het rapport staan de uitdraaien van het programma WindPro. De correctiefactoren staan daarin ook genoemd. Op pagina 160 staan bijvoorbeeld de gebruikte correctiefactoren voor zonnenschijnduur en bedrijfstijd. Ook in hoofdstuk twee van het slagschaduwonderzoek staat meer over de aannames voor de berekening.

21.20 – 21.30 Rondvraag en reflectie op deze bijeenkomst

Matthijs: We hebben twee vragen. In bijeenkomst 5 komt landschap ter sprake. We hebben dan ook visualisaties van de windturbines die we kunnen laten zien, voor zowel boven- als onderkant van de bandbreedte van de windturbines. Als u uw adres mailt kunnen we vanaf uw adres een visualisatie maken. Als u daar behoefte aan heeft graag zo spoedig mogelijk een mail naar info@windvoorburen.nl.

Daarnaast hebben we een vraag over de agenda voor bijeenkomst 5 en 6. Voor bijeenkomst 5 staan planschade en landschap op de agenda. Graag zouden we planschade naar bijeenkomst 6 verplaatsen. Ecologie bespreken we dan in bijeenkomst 5. Het rapport voor planschade is nog niet gereed, dus die willen we graag verschuiven.

O (Niels): Dat lijkt me prima en de enige mogelijkheid als het rapport nog niet eerder gereed is.

V: Gedragscode voor windturbines is herzien. Kan ik er van uitgaan dat die gedragscode nog steeds wordt onderschreven door initiatiefnemers?

A (Matthijs): Ja

O: Een van de dingen die in gedragscode staat, is dat er intentie te moeten zijn om tegemoet te komen aan de wensen van omwonenden. Hoe houden jullie je aan die gedragscode? Ik heb het idee dat bij elke vraag als antwoord geldt: we kijken naar het maximale?

A (Matthijs): Het economisch belang is een van de factoren die meeweegt. Zoals vanavond gezegd komen we met een voorstel om te kijken waar de ruimte zit. We kunnen dat niet zonder de onderzoeken doen, we hebben eerst inzicht nodig.

V: Ook wordt gezegd dat bij definitieve vergunningaanvraag initiatiefnemers wensen vanuit de omgeving zullen vermelden en wat er met die wensen gedaan is. Kunnen wij dat terug zien?

A (Matthijs): Dat kunt u inzien op verschillende manieren. De verslagen van deze bijeenkomsten vormen daar een bron voor, net als onze nieuwsbrief en het eindverslag van de procesbegeleiders. Ook willen we graag een omgevingsraad opzetten waarin we met omgeving structureel het gesprek voeren. Daar komt dit ook in terug.

O (Niels): Als procesbegeleiders zullen we daar ook op toe zien. Het is goed en belangrijk dat uiteindelijk terug te koppelen naar de leden van de gespreksgroep.

O: Ik zou ervoor zijn het onderwerp hinder in zijn algemeenheid als issue op de agenda te krijgen. Dus niet, we mogen maximaal dat doen dus doen we het. Ik bedoel meer kijken naar wat het plan voor hinder oproept en hoe we dat definiëren. Ik wil dat op eenzelfde manier definiëren zoals we ook met draagvlak hebben gedaan.

A (Matthijs): Ik denk dat hinder elke bijeenkomst ter sprake komt. Ik begrijp niet goed wat u met de vraag bedoelt.

A (Niels): Veel onderwerpen gaan natuurlijk over hinder. Er wordt door initiatiefnemers niet ontkend dat er af en toe hinder kan ontstaan. Misschien is het goed als de heer Eising de vraag even op mail wilt zetten.

Meneer Eising heeft toegezegd dat per mail te delen.

O: Om nu elk onderwerp wat vervelend is maar niet op de agenda te zetten vind ik vervelend. Veel onderwerpen zullen dan niet besproken worden.

A (Niels): We kunnen hier naar kijken. We hebben de agenda al grotendeels met elkaar ingevuld en gepland. Vrijwel alle onderwerpen gaan over mogelijke vormen van hinder.

V: Het ging daarstraks over de scouting en het feit dat bevoegd gezag nog geraadpleegd moet worden. Ik vroeg me af in hoeverre er contact is met de scouting zelf?

A (Jelle): We nemen hierover contact op met de scouting

O: in het kader van hinder, op de RES konden zienswijze ingestuurd worden. Ik heb een aparte zienswijze gemaakt voor hinder. Wellicht kunt u die gebruiken voor uw project. De heer Reef stuurt zijn zienswijze naar de procesbegeleiders en deze zullen zij vervolgens delen met de overige leden en de initiatiefnemers.

O: Ik wil graag reageren op het voorstel van de heer Eising om hinder te agenderen. Ik wou destijds ook draagvlak op de agenda hebben. Ik zou dus ook graag zien dat hinder wel wordt meegenomen. Draagvlak is destijds vanuit jullie kant afgeserveerd. De agenda is flexibel, er kunnen dingen bijgehaald worden als er ook dingen van de agenda afgehaald kan worden.

A (Niels): ik geloof wel dat we aandacht hebben besteed aan draagvlak. Het kan dat niet iedereen het daar mee eens is. We hebben maar een aantal bijeenkomsten en we willen voorkomen dat andere onderwerpen verdrongen worden.

O: Met het verschil dat jullie hier maar eventjes zijn voor de bijeenkomsten en wij hier nog jaren wonen.

O (Matthijs): Ik denk dat we in bijeenkomst 5 het aan de hand van ons voorstel over hinder kunnen hebben. We zorgen dat ons voorstel dan gereed is.

V: Wat telt bij slagschaduw: alleen het stukje "donker" of de totale afwisseling "donker en licht"?

A (Jaap): Hoe kleiner het gedeelte van de zonnescijf is dat door een draaiende wijk wordt afgedekt, hoe minder waarneembaar de slagschaduw is. Daardoor wordt op grotere afstanden de slagschaduw steeds vager. In de berekeningen wordt aangehouden dat de wijk minimaal 20 procent van de oppervlakte van de zon moet afdekken, wil er sprake zijn van waarneembare slagschaduw.

O: Als ik de heer Eising hoor, is zijn mening: als het groter dan 0 is, is er een vorm van hinder. Dit is precies waarom we deze sessies doen: om deze hinderaspecten te behandelen. Dat is toch de hele insteek van deze sessies, om die hinder te bepalen. Ik denk dat we dat hier al meenemen. We moeten waarschijnlijk ergens in het midden uitkomen.

O (Niels): Hinder is en blijft een gevoel. Daar het gesprek over voeren is goed. Hoe verhoudt hinder zich tot normen, goed om het over te hebben maar dat zijn inderdaad twee verschillende zaken.

Bijlage:

Naar aanleiding van een uitzending op 8 december 2020 van EenVandaag en het radioprogramma Argos, hebben meerdere leden van de gespreksgroep tussentijds aandacht gevraagd voor de in die programma's weergegeven inzichten over de hinder die windturbines kunnen veroorzaken. Kort samengevat werd daarin gesteld dat "windmolens vaak te dicht bij woonwijken worden geplaatst" en "dat leed voorkomen kan worden door goed te plannen". Met name audioloog Jan de Laat meldde in deze uitzending dat hij, op basis van internationaal wetenschappelijk onderzoek, van mening was dat windmolens veel krachtiger zijn geworden dan eerder en dat ze daarom verder van een woonwijk geplaatst zouden moeten worden.

De procesbegeleiders hebben deze inbreng van enkele leden doorgeleid naar de initiatiefnemers en om een reactie gevraagd.

- Op 21 december 2020 hebben de initiatiefnemers naar alle deelnemers aan de gespreksgroep hun reactie gestuurd. Hun reactie komt er, eveneens kort samengevat op neer, dat de initiatiefnemers menen dat de heer de Laat is uitgegaan van 2 foutieve constatering. Naar de mening van de initiatiefnemers is het niet zo dat grotere windmolens ook méér geluid produceren – waarbij zij verwijzen naar de gegevens hierover uit het eerder besproken geluidsonderzoek -, en is het ook niet waar dat hogere windmolens ook méér geluid bij woningen mogen produceren volgens de geldende regelgeving. In de reactie van de initiatiefnemers is aangegeven hoe in hun onderzoek de mogelijke hinder door geluid is onderzocht en welk model daarbij gebruikt is. Hun volledige reactie staat op de website, onder het kopje Bijeenkomst 4: <https://windvoorburen.nl/stand-van-zaken/informatie/>

De initiatiefnemers verwijzen naar het geluidsonderzoek waarin precies staat beschreven welke input in het rekenmodel is ingevoerd en met welke aannames en uitgangspunten is gewerkt. Dat laat zien hoe geluid wordt berekend. De initiatiefnemers hebben aangegeven verder niet meer in te gaan op vermeende kritiek op de berekeningen, omdat zij vinden dat elke serieuze onderbouwing voor deze kritiek ontbreekt.